

Høyres Hus

4. oktober 1990

Statsminister Jan P. Syse

"EN ØKONOMISK POLITIKK FOR Å FÅ HJULENE I SVING"

Norsk økonomi har passert vendepunktet. Vi er på rett vei. Kursen er lagt om. Budsjettet for 1991 skal ta vare på de resultater vi har nådd og gi oss nye gode resultater. Slik skal vi vise at den borgerlige regjering gjør gagns arbeid og er til beste for landet.

Vi legger frem budsjettet i en tid med stor usikkerhet. De høye oljeprisene gir nå store ekstrainntekter, men vi bør ikke - og kan ikke - basere oss på at de skal holde seg så høye. Og selv om Norge på kort sikt kan høste gleden av høye oljeinntekter, vil vi på sikt bli rammet av tilbakeslaget i verdensøkonomien. Vi ser nå en uro som vil ramme vår eksport og gjøre importen dyr.

Vi må lære av våre tidligere feil - ekstra oljeinntekter bør trygge vår fremtid - ikke forbrukes i nåtid.

Budsjettet retter seg mot tre hovedmål:

- Å få hjulene i sving i norsk økonomi og redusere arbeidsledigheten
- Økt innsats for småbarnsfamiliene
- Økt innsats for miljøet

Hovedproblemet er den høye arbeidsledigheten. Men vi ser nå klare tegn til oppgang i økonomien.

Industriinvesteringene tar seg opp og vil øke med 15 pst. neste år. Sysselsettingen vil kunne øke med omlag 15-20 000 årsverk fra 1990 til 1991 med vårt opplegg. Veien til lavere arbeidsledighet er å bedre næringslivets evne til å konkurrere med utlandet. Dette stiller krav både til effektiviteten og kostnadsnivået i norsk økonomi.

Samtidig må prisstigningen holdes nede, rentene må være moderate og skattene senkes. Jeg vil minne om at de samlede statsutgifter nå er ca. 400 mill.kr. 1 pst. økt prisstigning - som følge av overbuds-politikk - vil bety at 4 mrd. kroner "forsvinner" i kjøpekraft.

Det økonomiske opplegget for 1991 skal sikre at prisstigningen i Norge fortsatt blir lavere enn hos våre handelspartnere. Renten er kommet ned på konkurrentenes nivå. Sammen med skattelettelser legger dette grunnen for et moderat lønnsoppgjør og en bedring i konkurranseevnen, også i 1991.

Som statsminister for en regjering fra Høyre, Krf og Sp er jeg meget fornøyd med profilen i den økonomiske politikken og stimulansene til ny vekst:

- For det første: Utgiftsveksten på statsbudsjettet er vesentlig redusert. Den er mindre enn på mange tiår. Utgiftene stiger noe mindre enn BNP.

Statens utgifter som andel av totaløkonomien går ned, slik vi satte som mål i Lysebu-erklæringen. Retningen er riktig. Dette er samtidig nødvendig for å kunne skape et forsvarlig grunnlag for lavere skatter.

- For det annet: Regjeringen foreslår lettelse i personskatten på 2,6 milliarder kroner. Den høyeste marginalskattesatsen blir neste år 56,8 pst., mot 59,3 pst. i år og 62 pst. i 1989. På to år er høyeste sats redusert med 5,2 pst. Alle inntektsgrupper blant lønsmottagere vil møte mindre skatt. Det vil gjøre lønnsoppgjøret lettere. Det vil stimulere til ekstra innsats og bedre utnyttelse av arbeidsstyrken. Den enkelte får mer igjen for ekstra innsats og kan lettere stå på egne ben.

- For det tredje: Sammen med statsbudsjettet legger Regjeringen frem et omfattende strukturpolitisk program. Målet er å få mer ut av ressursene, slik at vi sikrer vekst i sysselsetting, produksjon og inntekter utover i 1990-årene.

Den økonomiske politikken vil legge grunnlaget for økt sysselsetting i årene fremover, drevet frem av vekst i privat sektor i Fastlands-Norge. Men samtidig satser vi sterkt for å redusere ledigheten også på kort sikt.

- Arbeidsmarkedstiltakene føres videre på et høyt nivå, ca. 42 000 i snitt for 1991.
- Det er i høst opprettet 15 000 nye elev- og studieplasser og det blir en videre økning neste år.
- Det kommer i gang betydelige investeringsarbeider for Lillehammer-OL, veiinvesteringene øker, og tilskuddene til investeringer i avløps- og avfallsanlegg går sterkt opp, med vel 20 prosent.

Jeg legger stor vekt på at vi skal skape ny vekst i hele landet. Derfor øker vi operasjonsrammen for distriktpolitikk med hele 11 pst. I tillegg reduserer vi arbeidsgiveravgiften i hele Nord-Norge, vi fjerner den helt i Finnmark og Nord-Troms - i tiltakssonen - og vi senker skatten der ytterligere.

Mange områder på statsbudsjettet må tåle at vi bruker sparekniven, for å trygge bevilgningene til de grupper som trenger det mest. Bedring av småbarnfamilienes situasjon er et hovedmål for regjeringen og preger prioriteringene i statsbudsjettet. Barnas oppvekstkår og småbarnfamilienes økonomi må trygges:

- Svangerskapspermisjonen utvides med 2 uker
- Løftet om en årlig kontantstøtte på 10 000 kroner gjennomføres. Barnetrygden øker. Momsen på melk fjernes.

- Utbyggingen av barnehagene fortsetter, med anslagsvis 10 000 nye barnehageplasser i 1991.
- Den statlige driftsstøtten til barnehager økes med nær 100 millioner kroner til nær 2 milliarder kroner.
- Innsatsen rettet mot barnevern økes.

Kontantstøtten vil gå til alle foreldre med barn under 3 år, fra 35. uke etter fødselen. Den offentlige støtten til barneomsorg blir mer likt fordelt. Samtidig øker foreldrenes mulighet til å velge den omsorgsløsningen de mener er best for de aller minste barna, de under 3 år.

I 1990 ble det satt inn ekstra midler i eldreomsorgen. 1 mrd.kroner ble bevilget ekstra gjennom kommunene. I 1991 viderefører vi innsatsen og øker kommunesektorens inntektsramme med ytterligere 1 1/2 pst. Jeg håper således vi kan komme enda lenger i 1991 med å løse viktige omsorgsoppgaver. Vårt mål er å gjøre vårt samfunn tryggere, varmere, bedre å bo i. Derfor satser vi også langt mer i kampen mot kriminalitet i neste års budsjett.

En tredje hovedmålsetting for statsbudsjettet for 1991 er å styrke miljøvernet. Miljøverndepartementet har fått en kraftig påplussing på sitt budsjett. Tilskuddene til investeringer i avløps- og avfallsanlegg øker kraftig. Regjeringen har tatt et eget initiativ for å redusere forurensningene som når vårt land fra Kola-halvøya.

Miljøspørsmålene er blant de mest krevende oppgavene vi står overfor i årene fremover. Norge har dessuten påtatt seg internasjonale forpliktelser om å begrense utslipp til atmosfæren. Vi må belage oss på at vi ikke kan nå disse målene uten at det koster oss noe. Men målet må være å redusere konflikten mellom bedre miljø og andre målsettinger - og bedre konkurransevne, økonomisk vekst og økt sysselsetting. Det er derfor viktig at reduksjonen i helsefarlige utslipp kan skje på den måten som koster minst. Her kan miljøavgifter spille en viktig rolle. I budsjettet for 1991 innføres en miljø-avgift på bensin og mineralolje. Dette er første skritt i en langsiktig strategi for bruk av økonomiske virkemidler i miljøpolitikken.

Men miljøavgifter er ikke noe mål i seg selv. Miljøavgifter skal ikke, og må ikke, brukes til å øke de samlede skattene. Det vil bringe slike avgifter i miskreditt.

Budsjettet for 1991 har en helhet og profil som Høyre kan stå for og som landet trenger. Gjennom dette budsjettet flytter vi merkesteiner og skal høste gode resultater. Det er til syvende og sist det viktigste når vår innsats til sist skal måles ved valgene neste år og i 1993.